

Motion till riksdagen

1986/87:Bo205

Carl Bildt m. fl. (m)

Bostads- och markpolitiken

Från offentlig styrning till valfrihet för människorna

Många människor önskar förändra sin bostadssituation. Det kan vara det äldre paret, vars barn har flyttat hemifrån, som vill byta till en mindre och bekvämare bostad. Det kan vara ungdomar som vill flytta till en egen bostad eller barnfamiljer som vill ha en större bostad.

Alla stöter på problem när de försöker förverkliga sina önskemål. Ungdomar har svårt att över huvud taget finna en bostad som de har råd att bo i, trots att deras krav ofta är lägre än äldre människors. Barnfamiljernas möjligheter att få tag på en stor lägenhet i ett flerfamiljshus är närmast obefintliga. Det finns nästan inga. Deras chanser att flytta till ett småhus är något större, framför allt om de lyckats få ihop till en stor kontantinsats. Men för många är detta ett oöverkomligt hinder. Utbudet av småhus är relativt litet, vilket bidrar till att driva upp priserna. De människor som vill byta en bostadsrättslägenhet till en annan likvärdig bostad på annan ort eller i ett annat område finner att realisationsvinstbeskattningen starkt försvårar eller omöjliggör detta. Det äldre paret som vill byta till en mindre bostad finner snart att hyran skulle bli högre i den nya bostaden än i den gamla och avstår därför från att flytta.

Allt detta gör att boendemönster permanentas. Utbudet av bostäder blir litet. Priserna på befintliga småhus och bostadsrätter ökar. Även hyresrätter i attraktiva områden får ett marknadsvärde, med en svart bostadsmarknad som följd.

Valfriheten på den svenska bostadsmarknaden måste öka. Eftersom nyproduktionen av bostäder endast marginellt kan bidra till att lösa människors bostadsproblem är en större rörlighet en förutsättning för ökad valfrihet. Det befintliga bostadsbeståndet kan då utnyttjas bättre i förhållande till människors efterfrågan. Dagens skatte- och bostadspolitik motverkar genom sina regleringar och föreskrifter detta.

Under hela efterkrigstiden har statens och kommunernas grepp om bostadsmarknaden stärkts. Regleringar, tillståndskrav och normer har blivit alltmer omfattande.

Ingreppen har motiverats med att de skulle bidra till att ge medborgarna bättre bostäder. Bakom detta ligger emellertid den fundamentala felsynen, att politiker och byråkrater vet bättre än de enskilda människorna hur dessa vill bo. Följden har blivit att de som bor i kommunalt ägda hyreshus gynnas jämfört med alla dem som bor på annat sätt. Först under de borgerliga

regeringsåren byggdes det t. ex. fler småhus än hyreslägenheter, trots att människor även tidigare helst ville bo i småhus. Efter 1984 byggs åter flest hyreslägenheter, vilket är resultatet av en medveten socialistisk politik.

De kommunala bostadsföretagen har gynnats på flera sätt. Genom planmonopol och mark- och konkurrensvillkor har kommunerna sett till att deras egna företag fått bygga i stället för privata bolag. Genom de statliga lånebestämmelserna ges stora statssubventioner till de kommunala företagen – större än till andra byggherrar. Kommunala bostadsföretag gynnas också av de statliga subventionerna till underhåll. Många kommuner ger dessutom direkta bidrag till drift och underhåll av allmännyttans fastigheter. Den statliga fastighetsskatten missgynnar privatägda hus.

De statliga subventionerna detaljstyr utformningen av bostäderna. Vill man få subventioner måste man bygga precis som staten önskar. Detta har medfört stereotyp utformade och ofta dåligt byggda bostäder.

Vi anser att det är den enskilda människan som bäst vet hur hon vill bo. Vi vill öka hennes möjligheter att välja bostad. Detta kräver ändringar av ett flertal lagar och upphävande av kommunala monopol. En förutsättning är också att riktade subventioner ersätts med skattesänkningar och/eller generella subventioner.

Det övervägande antalet bostäder i flerfamiljshus är hyreslägenheter. Hyresrätten kommer därför att under överskådlig tid fortfarande vara den dominerande upplåtelseformen i Sverige. För många människor är också hyresrätten den mest attraktiva boendeformen, inte minst för ungdomar som kan förväntas flytta mer än en gång och för äldre människor med önskemål om hyresrättens högre servicenivå.

Vi är övertygade om att människor både vill ha ett ökat inflytande över och ett ökat ansvar för sitt boende. Det bästa sättet att erhålla inflytande och ansvar är att äga sin bostad – direkt eller indirekt.

Vi vill därför också öka möjligheterna för människor att äga sin bostad. Med ägandet följer flera fördelar. Ägandet sprids till fler och medför då en maktspridning i samhället. Kostnaderna för boendet kan hållas nere med sparsamhet och egna arbetsinsatser.

Moderat politik för ökad valfrihet och rörlighet på bostadsmarknaden

Minskad reglering och styrning

Ett antal bestämmelser, regler och normer måste upphöra eller förändras för att de enskildas vilja skall kunna få ett större spelrum.

Förköpslagen ger kommunerna en stark ställning gentemot fastighetsägarna. Lagen innehåller ett stort antal grunder för kommunala förköp. Enligt vår mening skall denna lag upphävas. Kommunerna har genom annan lagstiftning tillräckliga möjligheter att tillförsäkra sig mark om ett klart, påvisbart behov finns.

Mark- och konkurrensvillkoren gör att kommunerna får ett totalinflytande över var det skall byggas och av vem. Villkoren bör avskaffas. Då kommer

byggandet av bostäder att öka på ett naturligt sätt. Efterfragan kommer att styra uthudet.

Reglerna för realisationsvinstbeskattning utgör för många människor ett hinder för att skaffa den önskade bostaden. Reglerna om uppskov vid beskattningen måste därför utvidgas. Även för bostadsrättshavare skall uppskov kunna medges. Rätt till uppskov skall föreligga oavsett vilken boendeform man flyttar från resp. till.

Det statliga bostadslänesystemet innehåller ett nätverk av regleringsmekanismer. För att få statliga lån ställs speciella krav på standard och utformning av bostäder. Därav följer att producenterna bygger på det sätt som ger optimalt belåningsvärde. Detta är fel. Bostädernas utformning, standard och utrustning skall självfallet bygga på konsumenternas önskemål och inte på vad som ger bästa belåningsvärde. Därför bör nuvarande statliga bostadslänesystem avvecklas. Därmed kan i stort sett den länehantering som i dag ligger på bostadsstyrelse och länsbostadsnämnder slopas. Kvar finns dock bl. a. förmedlingen av räntebidrag. Härmed öppnas en möjlighet att kraftigt banta dessa organ. Länsbostadsnämnderna kan på sikt upphöra.

Den statliga bostadsbanken bör avvecklas. Vi föreslår att bostadslångivningen i stället överförs till den ordinarie kreditmarknaden.

Statens planverk administrerar bl. a. Svensk byggnorm, typgodkännande- verksamhet och föreskrifter för t. ex. kommuner. Enligt vår mening kan Svensk byggnorm kraftigt bantas. De nu gällande reglerna är alltför detaljrika och omfattande. De bör ersättas med tekniska funktionskrav och ett fåtal bindande bestämmelser.

Regeringen har beslutat att bostadsstyrelsen och statens planverk skall läggas samman. Enligt vår uppfattning bör i stället bägge myndigheterna bantas kraftigt. Den verksamhet som återstår efter rationalisering, privatisering och överföring till departement och andra myndigheter kan eventuellt slås samman till en myndighet. Med en sådan uppläggnings skapas förutsättningar för en långtgående begränsning av den svenska bostadsbyråkratin.

Även andra myndigheter som sorterar under bostadsdepartementet kan kraftigt bantas eller läggas ned. Byggforskningsrådet (BFR) och statens institut för byggforskning (SIB) kan efter en övergångstid försvinna som självständiga enheter. Ansvar för den relevanta verksamhet som där bedrivs bör överflyttas på andra huvudmän. En del av anslagen till dessa myndigheter kan överföras till universiteten och de tekniska högskolorna.

Hyresregleringen

Hyressättningssystemet och Hyresgästernas riksförbunds förhandlingsmonopol bidrar till en stel bostadsstruktur. Förhandlingsmonopolet måste brytas. Hyresförhandlingslagen måste omarbetas så att förhandlingsrätten ges till den enskilde hyresgästen.

Förhandlingsersättning till hyresgästföreningen beräknas generellt på hyran och tas ut oberoende av om hyresgästen är medlem eller inte. Föreningen tar också ut pengar för fritidsverksamhet och boinflytande av dem som bor i kommunalägda bostadsföretag. Denna verksamhet anser vi

att de boende själva klarar. Det skall inte heller längre vara möjligt för en hyresgästorganisation att uttaxera pengar från icke-medlemmar.

Domstolar med intresserepresentation är i allmänhet ett hot mot rättssäkerheten för enskilda. Partsdomstolarna har dessutom en starkt konserverande verkan på organisationsstrukturen. Såväl principiella som sakliga skäl talar för att hyresrättsliga frågor överförs till allmän domstol. Vi föreslår att så sker.

Hyressättningssystemet måste reformeras så att det bättre än i dag speglar människors efterfrågan. Lägesfaktorn bör påverka hyresnivån på ett helt annat sätt än i dag. Marknadshyror bör redan nu kunna införas där det råder balanserad hyresmarknad, medan undantag måste göras i områden där efterfrågan klart överstiger tillgången. En utredning bör tillsättas för att utreda hur detta skall ske.

Boendesubventioner

Människor upplever boendekostnaderna som höga, oavsett om de bor i ägda bostäder, bostadsrätter eller hyreslägenheter. Trots detta är den direkta boendekostnaden, dvs. den kostnad som den boende själv betalar, väsentligt lägre i Sverige än i övriga Västeuropa. Detta beror på att i Sverige betalas en stor del av boendekostnaderna via skattsedeln. I nyproduktion står det allmänna för två tredjedelar av hyreskostnaderna. En orsak till att de boende – trots de omfattande subventionerna – upplever sina boendekostnader som höga är med andra ord det höga skattetrycket.

Den jämförelsevis höga räntenivån i Sverige medverkar också till högre boendekostnader. Den politik som vi förespråkar, med bl. a. sänkt skattetryck, en restriktiv prövning av de offentliga utgifterna och därmed en stramare finanspolitik, ökat hushållssparande och lägre inflation, skulle möjliggöra sänkt räntenivå, vilket i sin tur minskar boendekostnaderna. Bostadsmarknaden och dess subventioner är det tydligaste exemplet på rundgången skatter–bidrag. Av intäkterna från fastighetsskatten åtgår t. ex. mer än en tredjedel direkt för att subventionera de höjda bostadskostnader som förorsakas av just fastighetsskatten.

En ökning av den egna kapitalinsatsen vid köp av bostad minskar de direkta boendekostnaderna. I framtiden kommer det att vara nödvändigt att det egna kapitalet vid köp av bostad ökar jämfört med dagsläget. Vi föreslår att ett statligt premierat bospasparande införs för att möjliggöra detta. Förslaget utvecklas i motionerna 1986/87:Fi707 och Fi711.

Enligt vår mening är det fel att staten subventionerar vissa varor eller tjänster. Efterfrågan på dessa ökar då eftersom kostnadsbilden snedvrids. Om stöd behövs är det bättre att det ges i form av skattesänkning eller som ett generellt bidrag så att människorna själva får välja hur de vill använda sina pengar.

De demokratiska riksdagspartierna är överens om att bostadssubventionerna måste minskas. I årets budgetproposition har regeringen liksom förra året föreslagit att en engångsupptrappning av räntan för äldre fastigheter skall göras. Den här gången är det enbart villaägare som drabbas. Nackdelarna med att år från år göra engångsupptrappningar är många. Stor ryckighet

och osäkerhet drabbar låntagarna. De vet inte från ett år till ett annat hur bostadskostnaderna kommer att ändras.

Vi har under flera år föreslagit ett generellt system för avtrappning av räntesubventionerna. Som ett första steg förordar vi att den garanterade räntan för flerfamiljshus höjs något snabbare än i dag. Detta kombineras med förslag i andra moderata motioner om bl. a. grundavdrag för barn vid den kommunala beskattningen, att fastighetsskatten successivt avskaffas och att marginalskatterna sänks.

Vi avvisar ryckvisa och slumpmässiga engångsupptrappningar som metod för att minska subventionerna. Vårt mål är att på sikt åstadkomma ett bostadsfinansieringssystem fritt från räntebidrag. Detta mål kan endast förverkligas successivt och under lång tid samt i kombination med skattesänkningar och familjepolitiska reformer.

Minskningen av bostadssubventionerna får inte medföra snabba och kraftiga förändringar i villkoren för människors boende. I detta sammanhang måste stor hänsyn tas till hushållens skattebelastning.

Förutom de stora generella subventionerna till bostadssektorn utgår till vissa bostadsföretag selektiva bidrag från stat och kommuner. Dessa snedvrider konkurrensen och undergräver därmed marknadens smidiga funktionssätt.

Socialdemokraterna har sedan regeringsskiftet 1982 infört eller höjt flera subventioner: temporära hyresrabatter, hyresförlustgaranti, stöd till de "värst drabbade" företagen, boendemiljöbidrag, kvarboendegaranti, m. fl. De kommunalägda företagen erhåller merparten av detta stöd. För budgetåret 1987/88 föreslår regeringen drygt 800 milj. kr. i sådana selektiva stöd.

Efter regeringsskiftet 1982 infördes också bidragsgivning till reparationsverksamhet samt till om- och tillbyggnader, det s. k. ROT-programmet.

Vi kritiserade denna bidragsgivning redan när den infördes. Våra farhågor då om att bidragen skulle uppmuntra till onödigt omfattande reparationer och ombyggnader har besannats. ROT-lånen leder till högre hyror. Fullt fungerande inredningsdetaljer har kasserats i syfte att erhålla maximala lån. Tidigare hyresgäster – ofta gamla människor – har inte råd att flytta tillbaka till sina gamla bostäder efter renoveringen. Även regeringen har uppmärksammat detta. Med vanlig socialistisk logik har den infört en ny stödform – kvarboendebidraget – för att kompensera de ökade boendekostnader som ROT-programmet medfört.

Mycket av det underhåll som normalt skall ske har betalats av statssubventioner med onödiga statsutgifter som följd. För att möjliggöra ett planerat fastighetsunderhåll föreslår vi att fastighetsägare skall få göra skattefria avsättningar till reparationsfonder. Reparationerna leder då inte till hyreshöjningar. De kommer dessutom att genomföras mera varsamt, till gagn för såväl hyresgäster som fastighetsägare.

Moderata samlingspartiet vill avskaffa de selektiva stöden till bostadssektorn. Om en verksamhet är angelägen kommer den till stånd utan bidrag. Underhåll och reparationer måste vara en angelägenhet för fastighetsägarna – inte för staten.

Ägarlägenheter

I dagens Sverige kan man äga sitt småhus men inte sin lägenhet. Ungefär hälften av alla bostäder är således omöjliga att få äga.

Ett system för ägarlägenheter presenterades i ägarlägenhetsutredningen (SOU 1982:40). Betänkandet visar med all önskvärd tydlighet att det inte föreligger några praktiska hinder för att införa ett sådant system. De flesta västeuropeiska länder har redan denna ägarform. Den bör snarast införas även i Sverige.

Bostadsrätter

Många tycker att bostadsrätten är en attraktiv boendeform. Att tillsammans med övriga medlemmar i bostadsrättsföreningen äga en fastighet ger trygghet. Den boende ansvarar själv för underhåll och för den löpande skötseln av bostaden. Gemensamt svarar medlemmarna för husets drifts- och kapitalkostnader. På detta sätt har de möjlighet att påverka sina boendekostnader. Genom sparsamhet och egna arbetsinsatser blir driftskostnaderna i bostadsrätt lägre än i hyresrätt. Bostadsrätten skall, enligt vår mening, fritt kunna disponeras av ägaren. Ingrepp såsom hembudsskyldighet och pris-kontroll måste avvisas. Byggande av bostadsrätt och omvandling från hyresrätt till bostadsrätt skall uppmuntras. Kommunalägda bostadsföretag bör därför aktivt genomföra en försäljning av lägenheter i första hand till dem som nu hyr och önskar bilda bostadsrättsföreningar.

Med ett ökat utbud av bostadsrättslägenheter och införande av ägarlägenheter kan priserna på lägenhetsmarknaden pressas, vilket är till gagn för alla bostadskonsumenter.

Småhus

Småhusägarna har sedan 1982 utsatts för svåra påfrestningar. Allvarligast är den kraftiga begränsning av ränteavdragens skattemässiga värde som socialdemokraterna, folkpartiet och centerpartiet kom överens om 1981. Därtill kommer bl. a. den statliga fastighetsskatten. Utbudet av småhus är litet, vilket bidrar till att höja priserna. Detta har gjort det svårt för människor med normala inkomster att bo i egna hus. De nuvarande bostadslånereglerna missgynnar nyproduktion av bostäder med äganderätt.

Vi vill slopa fastighetsskatten och återinföra full avdragsrätt för räntekostnader. Därmed ökar åter möjligheterna för vanliga familjer att äga ett småhus. Det är viktigt att det tidigare nämnda hosparandet kommer till stånd och att statens allmänna attityd till enskilt bostadsägande blir positiv.

Markpolitik

Den enskilda äganderätten utgör en av den västerländska civilisationens grundpelare och är en omistlig beståndsdel i en demokrati. Ägandet är en trygghetsfaktor. Den ger medborgarna möjlighet att ta ansvar. Den vidgar och förstärker oberoendet. Historien känner inga exempel på samhällen som

kunnat förena frånvaron av enskilt ägande med demokrati. Det är bl. a. därför som äganderätten garanteras i den europeiska konventionen om mänskliga fri- och rättigheter. Enskilt ägande är ett nödvändigt element i och en förutsättning för den marknadsekonomi som givit oss vår välfärd. I ett samhälle dominerat av kollektivt ägande ersätts den enskilde individens ansvarstagande av de mer eller mindre anonyma kollektivens beslut. Förvaltningens effektivitet minskar. Dess kostnader ökar. Ju mer samhällsverksamheten kollektiviseras, desto större blir behovet av en växande byråkrati och detaljregleringar på område efter område.

Äganderätten måste enligt vår uppfattning innefatta bestämmelser över det ägda. Med markägandet följer därför rätten att bruka egendomen, att bebygga och sälja den m. m. Hindras ägaren från att nyttja marken skall varje inskränkning i förfoganderätten ersättas fullt ut. Markägaren är givetvis skyldig att ta hänsyn till människor och miljö.

Plan- och bygglagen (PBL)

Riksdagen antog hösten 1986 en ny plan- och bygglag (PBL). Detta var slutet på ca 20 års utredande. Moderata samlingspartiet har hela tiden förordat att en revidering av gällande bygglagstiftning skulle ske genom delreformer.

En avgörande punkt i vår kritik av PBL gäller systemet med genomförandetider på mellan fem och femton år för kommande planer. En plan fortsätter visserligen att gälla även efter genomförandetidens utgång, men kommunen kan när som helst upphäva planen och därmed förhindra t. ex. en nybyggnad på en tomt. Ägarens rätt att bygga blir helt beroende av kommunalpolitikernas tyckande.

Systemet med genomförandetider är ensidigt. Kommunen har fördelarna och de enskilda mark- och husägarna alla nackdelar. Vi anser att fastställda planer skall gälla utan tidsbegränsning och att PBL skall bringas i överensstämmelse med denna princip.

PBL innebär att kommunala översiktsplaner blir obligatoriska för alla kommuner och att de skall omfatta hela kommunen. Av översiktsplanen skall framgå "grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden samt i fråga om tillkomst, förändring och bevarande av bebyggelse".

Enligt vår uppfattning föreligger stor risk att översiktsplaner med denna inriktning kommer att styra markanvändning och byggande utanför planlagt område trots det särskilda stadgandet att översiktsplanen inte är bindande för myndigheter och enskilda. Denna risk elimineras om PBL förändras så att den kommunala översiktsplaneringen blir frivillig och utformas så att olika utvecklingsalternativ skisseras. Erfarenheten visar nämligen att behovet av översiktlig planering varierar från kommun till kommun och från tid till annan samt att det är fel att centralstyra och detaljreglera dess utformning såsom skett i PBL.

Genom PBL-systemets detaljplaner får kommunerna större möjligheter än i dag att styra och detaljreglera markanvändningen. Kommunen kan exempelvis lägga fast andelen lägenheter av olika slag, förbjuda eller begränsa livsmedelshandel och förbjuda dylik handel i butiker som säljer

bensin. Lagstiftningen bygger på tanken att kommunalpolitikerna är bättre skickade att avgöra vad det är lämpligt att konsumenterna handlar än vad konsumenterna själva är.

Detta synsätt kan vi självfallet inte acceptera. Vi anser att det är byggherrens sak att avgöra upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar och att butiksägaren skall bestämma vad som skall säljas i en butik. Om fastigheten, butiken eller varorna är attraktiva avgörs av konsumenterna. Det är just denna grundläggande marknadsekonomiska princip som starkt bidragit till vårt lands ekonomiska utveckling.

PBL innebär att bygglovsplikten skall kunna minskas med s. k. områdesbestämmelser. Vidare befrias mindre om- och tillbyggnader från bygglovsplikt i områden utan samlad bebyggelse. Dessa lättnader kan dock kommunen genom ett särskilt stadgande i PBL eliminera efter eget gottfinnande. Den lättnad i dagens byggkrängel som PBL sagts innebära är en lättnad på kommunalpolitikernas villkor.

Vi vill åstadkomma en *verklig* förbättring när det gäller rätten att bygga. Systemet med områdesbestämmelser skall utmönstras ur lagen. Om en kommun av något skäl vill reglera byggandet skall detta ske genom att detaljplan upprättas. Därmed kan man klart och entydigt fastlägga kommunens och den enskilde fastighetsägarens rättigheter och skyldigheter. För övriga områden, dvs. all icke detaljplanlagt mark, kan man slopa lämplighetsprövning och bygglov för en- och tvåfamiljshus och motsvarande under förutsättning att grannes rätt ej träds för när.

PBL innebär också att kvalifikationsgränser införs för vad en fastighetsägare får tåla vid intrång eller begränsning av markens eller byggnadernas användning. Detta har särskilt stor betydelse för innehavare av jordbruks- och skogsbruksmark. Enligt vår uppfattning skall utgångspunkten vara att den enskilde markägaren skall hållas skadeslös vid ingrepp från stat eller kommun. Detta betyder också att ersättningsreglerna i andra lagar såsom expropriationslagen, naturvårdslagen m. fl. måste ändras.

En revidering av PBL i enlighet med vad som ovan förordats skulle innebära att de övergångsregler som systemet med tidsbegränsade byggrätter leder till kan avskaffas. Detta innebär sammantaget att plan- och byggglagstiftningen klart och entydigt skulle bringas i överensstämmelse med den europeiska konventionen om mänskliga fri- och rättigheter och att den enskilda äganderättens ställning skulle stärkas.

Fritidsbebyggelse

Att bo i fritidshus är ett viktigt fritids- och semesteralternativ för många människor. Fritidshusboendet ger möjlighet att njuta av den svenska naturen och ger rika möjligheter till rekreation och vederkvickelse. Fritidshus är dessutom utgångspunkten för en stor del av friluftslivet. Fritidshusboende bidrar dessutom till att bevara en levande landsbygd.

Den fysiska riksplaneringen visar att fritidsbebyggelse kan släppas fram problemfritt i mycket stora delar av vårt land. Återhållsamhet bör dock iaktas med att tillåta ytterligare fritidsbebyggelse i vissa områden, som i särskilt hög grad är känsliga för påverkan från friluftsliv och i de avgränsade

områden som redan i dag är mycket hårt exploaterade. Värdet av orörd natur bör även hävdas när det gäller områden som genom sin karaktär har särskilt intresse.

Mot. 1986/87
Bo205

Det finns också anledning att vara försiktig med fritidshusbyggande vid vissa begränsade kuststräckor och stränder i inlandet. Vi har emellertid i Sverige utomordentligt god tillgång på stränder. Det är därför fullt möjligt att trots vissa restriktioner tillgodose medborgarens önskemål om strandnära fritidshus. Endast en yttest liten del av den strandnära marken skulle behöva ianspråk tas.

Naturvårdslagens bestämmelser om strandskydd bör ändras så att endast de strandområden som kommunerna undantar från bebyggelse skyddas. Undantag måste givetvis också göras i områden som är av nationellt intresse. I övrigt skall bebyggelse tillåtas.

Åtgärder för hushållning med mark och vatten i fjällvärlden skall inte generellt hindra fritidshusbyggande. Genom komplettering av befintlig bebyggelse och genom lämpligt utformade detaljplaner finns möjligheter att högst väsentligt utöka antalet fritidshus. Detta är av stor betydelse för turismen samtidigt som angelägna regionalpolitiska mål kan tillgodoses.

Våra förslag inom bostads- och markpolitiken utvecklas närmare i motionerna 1986/87:Bo246 och Bo413.

Hemställen

Med anledning av vad som i motionen anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar att upphäva förköpslagen (1967:868).
2. att riksdagen beslutar att avskaffa de s. k. mark- och konkurrensvillkoren.

[att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändrade regler för uppskov vid realisationsvinstbeskattning i enlighet med vad som i motionen anförts.^{1]}

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag skall avvecklas.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om rationaliseringen av bostadsbyråkratin.

5. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändringar i hyresförhållningslagen i enlighet med vad som anförts i motionen.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om partssammansatta omstolar.^{2]}

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om hyressättningsystemet.

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om subventioner på bostadsmarknaden.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skattefria avsättningar till fastighetsunderhall.^{1]}

8. att riksdagen hos regeringen begär införande av ägarlagenheter i enlighet med ägarlägenhetsutredningens betänkande Ägarlägenheter (SOU 1982:40).

9. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådana förändringar av plan- och bygglagen som föreslagits i motionen,

Mot. 1986/87
Bo205

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ökade möjligheter till fritidsbebyggelse.

[att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådana ändringar av naturvårdslagen (1964:822) att strandskyddet utformas i enlighet med vad som i motionen anförts.³]

Stockholm den 19 januari 1987

Carl Bildt (m)

Lars Tobisson (m)

Anders Björck (m)

Nils Carlshamre (m)

Rolf Dahlberg (m)

Bo Lundgren (m)

L. Arne Andersson

i Ljung (m)

Ingegerd Troedsson (m)

Ingrid Sundberg (m)

Rolf Clarkson (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Sonja Rembo (m)

Per-Olof Strindberg (m)

¹ 1986/87:Sk328.

² 1986/87:Ju406.

³ 1986/87:Jo715.